

СТАНОВИЩЕ

Вх. № РД 20-443 (05.04.2020г.)

От: Проф. д-р Стоян Петков Marinov
Катедра „Икономика и организация на туризма”, Икономически университет-Варна, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки. Професионално направление: 3.9. Туризъм. Научната специалност: „Икономика и управление (туризъм)“ в ИУ-Варна.

Автор на дисертационния труд: Олга Василевна Белан

Тема на дисертационния труд: „Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 06-43 от 07.03.2022 г. на Ректора на ИУ-Варна

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика и организация на туризма“, факултет „Управление“ на ИУ-Варна по докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“ съгласно решение на ФС на факултет „Управление“, протокол № 24 / 24.10.2017 г. и заповед № РД 17-3542/02.11.2017 г. на Ректора на ИУ-Варна. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 24.10.2017-12.02.2020г. Докторантът е отчислен с право на защита съгласно решение на ФС на факултет „Управление“, протокол № 8 / 30.01.2020 г. и заповед № РД 17/ 14.02.2020 г. на Ректора на ИУ-Варна.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Обемът на дисертационния труд е 295 страници. Отличава се с правилна структура, която включва всички задължителни елементи на научно-изследователска разработка: увод от 9 стр., изложение в три глави с общо 209 стр., заключение от 5 стр., 26 приложения (49 стр.) и списък на литературните източници (13 стр.).

Дисертационният труд има ясно дефинирани обект и предмет на изследването. *Обект* на разглеждане е община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм, а *предмет* на изследване е маркетинговата дейност на община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм.

Изследователска цел е формулирана правилно и гласи „на основата на концептуален пазарен модел на дестинация за здравни туристически пътувания да се анализира маркетинговата дейност на община Варна в областта на здравния туризъм и да се определят стратегическите насоки за нейното усъвършенстване“. Целта е конкретизирана в четири изследователски задачи.

Авторката демонстрира задълбочени познания на наличната литература по темата и е използвала богат набор от информационни източници. В списъка на използваната литература са посочени общо 122 заглавия, от които 85 – са на кирилица и 37 на латиница.

Интерпретациите и изводите в изложението се илюстрирани и аргументирани с 47 таблици и 38 фигури.

Авторката използва подходящи изследователски методи за постигане на научната цел: анализ и синтез, статистически и дескриптивни методи.

За нуждите на изследването е проведено неструктуррано дълбочинно интервю за разграничаване на маркетинговите дейности на заинтересованите страни в областта на здравния туризъм в дестинацията и за определяне основните конкуренти на туристическа дестинация за здравен туризъм. Реализирана е структурирана анкета с рейтингови оценки за определяне на имиджа на община Варна като дестинация за здравен туризъм от заинтересованите страни.

Съдържанието на дисертационния труд доказва постигането на поставената научна цел.

В първата глава на дисертационния труд са систематизирани теоретико-методологичните аспекти на маркетинга на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище.

Във втората част на разработката се характеризира макросредата и вътрешната среда на община Варна като дестинация за здравен туризъм. Анализират се пазарните позиции на здравния туризъм на община Варна. Оценява се конкурентоспособността на здравния туризъм в община Варна и е направен SWOT анализ на община Варна като дестинация за здравен туризъм.

В трета глава на разработката авторката представя тенденциите в развитието на здравния туризъм. Формулира маркетингови стратегии и цели за развитие на здравния туризъм в община Варна. Стратегията е обвързана с маркетингова програма за развитие на общината като дестинация за здравен туризъм.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По наша преценка в дисертационния труд се съдържат четири значими научно-приложни приноса.

Първо, актуализирани са дефиниции на основни понятия за здравния туризъм (лечебен туризъм, медицински туризъм, spa туризъм, уелнес туризъм) и е предложена класификация на видовете здравен туризъм.

Второ, разработена е методология за изследване на маркетинговата дейност на общинска дестинация за здравен туризъм. Методологията е операционалирана под формата на дълбочинното интервю и на анкетната карта за потребители на дестинация за здравен туризъм.

Трето, оценена е конкурентоспособността на здравния туризъм в община Варна. Представени са методи за изследване и извеждане на психографските и социодемографските характеристики на туристите с цел формиране на профилите на гостите на община Варна като дестинация за здравен туризъм.

Четвърто, предложени са маркетингови цели и стратегии и за развитие на здравния туризъм в община Варна и е систематизирана маркетингова програма за развитие на общината като дестинация за здравен туризъм. Представени са възможните и очаквани резултати от реализацията на маркетинговата програма.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Олга Белан представя 17 публикации по темата на дисертацията с общ обем над 80 печатни страници. Две от публикациите са самостоятелни статии в реферирани издания. 15 са научни доклади в сборници от научни форуми в България и в Украйна. 12 от всички публикации са на чужд език – руски и украински. Представените публикации отразяват съществени резултати от дисертационния труд и му осигуряват достатъчна публичност.

5. Оценка на автореферата

Представеният автореферат резюмира съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд и отговаря на нормативните изисквания.

6. Блежки и препоръки

Бих препоръчал, в бъдещата си научноизследователска работа, докторант Олга Белан да насочи вниманието си към ролята на организацията за управление на туристическа дестинация за популяризиране на здравния туризъм.

7. Заключение

Не е констатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата. Докторантът изпълнява количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна и отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 2б, ал. 2 и ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Давам **положителна оценка** и гласувам за присъждането на образователната и научна степен “доктор” по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)” в професионално направление 3.9 Туризъм на Олга Василиевна Белан

30.03.2022 г.

Изготвил становището:

Гр. Варна

(проф. д-р Стоян Маринов)

П.

Вх. № РД 0 - 564 / 29.04.2022

ДО

**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА РЕКТОРА
НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА**

**по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
научната специалност „Икономика и управление (туризъм)“**

СТАНОВИЩЕ

За придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“, по обявена процедура от Икономически университет – Варна

от проф. д-р Братий Георгиев Копринаров Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас Катедра „Маркетинг и туризъм“

за дисертационния труд на Олга Василевна Белан, докторант в катедра „Икономика и организация на туризма“ към ИУ – Варна на тема „Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“

1. Основание за написване на становището

Заповед № РД-06-43/07.03.2022 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за определяне на Научно жури и решение на факултетния съвет на факултет „Управление“ (Протокол № 31 от 23.02.2022) г.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на Олга Василевна Белан се състои от общо от 295 страници, от които - увод (9 стр.); изложение в три глави (209 стр.); заключение (5 стр.); списък на използваната литература (10стр.). Основният текст съдържа 47 таблици и 38 фигури. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 122 литературни и информационни източници.

Разработката е посветена на актуалната проблематика в съвременния български туризъм, относно развитието на здравен туризъм.

Изключително ясно и точно е дефиниран предметът на научното изследване акцентиран върху развитието на маркетинговата дейност на община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм. В условията на развит конкурентен пазар България има значителен потенциал да развие здравния туризъм с акцент върху балнеология (Medical SPA) и спа (Wellness SPA). Възможността и необходимостта за специализация в балнеологията и спа туризма определят и актуалността на темата на дисертационния труд.

Научната цел на дисертационния труд е чрез разработката на основата на концептуален пазарен модел на дестинация за здравни туристически пътувания да се анализира маркетинговата дейност на община Варна в областа на здравния туризъм и да се определят стратегическите насоки за нейното усъвършенстване.

Докторантката е посочила четири изследователски задачи за решаване в дисертационния си труд: систематизиране на теоретичните аспекти на маркетинга на туристическа дестинация за здравен туризъм; моделиране на маркетингова система на туристическо място за здравни туристически пътувания и разработване на методология за маркетингов анализ на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище;

анализиране на маркетинговата дейност на община Варна като дестинация за здравен туризъм; очертаване на насоки за усъвършенстване на маркетинговата дейност за развитие на здравния туризъм в община Варна.

За реализиране на научното изследване докторант Олга Белан е използвала съвкупност от изследователски методи и подходи: индукция и дедукция, системен подход, метод на наблюдение, анализ и синтез, сравнителен анализ, дълбочинни интервюта и анкетни проучвания.

Проведените теренни проучвания обхващат различни обекти в дестинация Варна. Използвани са анализи, интервюта с представители и специалисти от туристическата индустрия в областта на здравния туризъм.

Предложената за рецензиране дисертация е разработена на основата на обстоен преглед и анализ на наличните научни публикации по темата на български и чуждестранни автори.

В структурно отношение съдържанието на дисертационния труд е логично построено и добре балансирано, стилът е ясен и разбираем. Докторантката сполучливо в успяла да развие и докаже заложените хипотези в разработката. Като цяло, дисертацията се отличава с ясно изразена авторска позиция, оригиналност и задълбоченост на изводите.

Използваната методика на изследване в дисертационния труд е подчинена на неговите научни цели и конкретни изследователски задачи. В хода на своето научно изследване, докторантът е постигнал оптимално използване и съчетание на абстрактни, научни и практико-приложни методи.

Емпиричното изследване е проведено в две направления – **анкетно проучване и дълбочинно интервю** със специалисти от туристическата практика. Разработен е изследователски инструментариум под формата на структурирано анкетно проучване за оценка на възможностите на дестинация Варна за развитие на здравен туризъм.

Авторската намеса на докторанта е съобразена с изискванията на използваниите изследователски методи. Налице е ясно изразена автентичност на изходните данни, логичност и достоверност на изводите и препоръките.

Изследователската логика и структура на дисертацията са правилни и добре изградени. При структурирането е спазен традиционния подход при написването на подобен род научни разработки, първо се изясняват теоретичните основи на проблематиката, на второ място се представя методологията на изследването и на трето място, логично се прилага описаната методология към конкретната проблематика и необходимите изводи и предложения.

Илюстрираният материал в дисертацията – 47 таблици и 38 фигури и 26 приложения, е представен ясно и с необходимото качество. Източниците на илюстрирания материал са коректно цитирани. Като цяло този материал е напълно достатъчен за представяне и аргументация на авторските идеи и заключения.

Дисертационният труд има характер на цялостно, завършено и оригинално научно изследване по проблема за разработване на маркетингови стратегии за предлагане на сувенирни продукти.

Докторантът демонстрира способности да анализира, да генерира идеи и да интерпретира резултати от научно изследване, да провежда самостоятелно научно изследване.

3. Публикации и участия в научни форуми

Докторант Белан е публикувала петнадесет научни доклада на научни форуми, с което отговаря на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1 и т.1-4 от Правилата за развитие на академичния състав в ИУ – Варна.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен като е приложена класическата структура за подобен род научни разработки: въведение, основно съдържание на научното изследване в три глави, заключение, библиографска справка и приложения.

В **глава първа** съдържателно и в детайли се извеждат теоретичните основи за разкриване съдържанието на маркетинга на общинска туристическа дестинация. Логично, авторът започва анализа с проучване на същността и типологията на здравния туризъм. Докторантът утвърждава извода, че „концепцията за маркетинговото управление на развитието на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище трябва да се свежда до съгласуването и хармонизирането на социалната, икономическата и екологичната компонента на устойчивото развитие на дестинацията за здравен туризъм заедно с неговите териториални, стопански и социални комплекси за дългосрочен период за най-пълното удовлетворяване на потребности и на съвременното, и на бъдещото поколение жители на общината“.

Втора глава в структурен и логичен аспект е посветена на анализ на маркетингов анализ на здравния туризъм в община Варна. Изведено е обобщението, че успешното разработване на здравни туристически услуги е свързано с постигане на мултипикационен ефект в икономическо и в социално отношение. В дългосрочен план това ще окаже положително влияние за изграждането на благоприятен международен облик на България и в частност на община Варна като дестинация за здравен туризъм, притежаваща голяма конкурентоспособност и висока потребителска стойност на предлаганите продукти. Община Варна може и трябва да развива здравен туризъм, за да привлече български и чуждестранни туристи не само с природните си дадености, а и с достъпните цени на здравните услуги.

Трета глава е посветена на маркетинговото планиране на община Варна като дестинация за здравен туризъм. Разгледани са тенденциите в развитието на здравния туризъм. Направени са предложения за създаване на организационни предпоставки за ефективна маркетингова дейност относно здравния туризъм в община Варна в три направления:

1. Анализ на европейския опит в областта на здравния туризъм.
2. Основните нормативни актове, имащи отношение към балнео-, спа и уелнес туризма.
3. Създаване на система за взаимодействие между институциите, съсловните и браншовите организации и местните власти за развитие на здравния туризъм в община Варна.

5. Идентифициране и оценяване на научните приноси:

Съвременното състояние на туристическата теория и практика в нашата страна все още се характеризира с липсата на цялостна концепция за развитието и предлагането на здравен туризъм. В България научните изследвания, посветени на ролята и значението на този високоефективен туризъм са изключително лимитирани. Проучванията са фрагментарни, липсват както теоретични, така и емпирични анализи.

В този контекст, в дисертационния труд „Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна“ се отклояват следните научни и научно-приложни приноси:

Научни приноси с теоретико-методологически характер:

- ✓ В теоретико-методологичен план са актуализирани дефинициите на понятията *здравен туризъм, лечебен туризъм, медицински туризъм, спа туризъм, уелнес туризъм* и е интерпретирано тяхното съдържание в контекста на съвременната им употреба. Диференцирани са подкатегориите на здравния туризъм.

Практико приложни приноси:

- ✓ Разработена е методология за изследване на маркетинговата дейност на общинската дестинация за здравен туризъм. Изготвен е инструментариум за изследване на

- маркетинговата дейност под формата на дълбочинно интервю и на анкетна карта за потребители на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище.
- ✓ Направена е оценка на ресурсите за здравен туризъм в община Варна. Оценена е конкурентоспособността на здравния туризъм в общината. Предложени и апробирани са конкретни методики за изследване на комбинираните психографски и социodemографски характеристики на почиващите с цел формиране на профилите на туристите на община Варна като дестинация за здравен туризъм.
 - ✓ Предложени са маркетингови цели и стратегии за развитие на здравния туризъм в община Варна и е систематизирана маркетингова програма за развитие на общината като дестинация за здравен туризъм. Разработена е рекламна стратегия за популяризиране на община Варна като дестинация за здравен туризъм.

6. Констатирано или неконстатирано plagiatство

В дисертационния труд не е констатирано plagiatство

7. Критични бележки и препоръки:

По отношение на дисертационния труд, основното изложение и аргументирането на авторската теза и аргументацията на изводите нямам критични бележки и препоръки.

8. Заключение

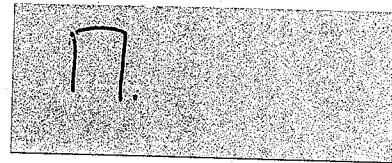
Предложената докторска дисертация от Олга Василевна Белан, докторант в катедра „Икономика и организация на туризма“ към ИУ – Варна на тема “Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна” обогатява значително науката и практиката по отношение възможностите за развитие на здравен туризъм в страната, в частност в община Варна.

В заключение, на основата на положителните страни на дисертационния труд, на научните достижения и личния принос на докторанта, убедено давам своята категорична положителна оценка за нея и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на докторант Олга Василевана Белан образователната и научна степен “доктор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“

25.04.2022 г.

Бургас

Изготвил становището:
проф. д-р Братой Копринаров

Вх. № ФХео - 564 / 03.05.2022 г.

ДО

**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА РЕКТОРА
НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА**

**по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
научната специалност „Икономика и управление (туризъм)“**

СТАНОВИЩЕ

За придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“, по обявена процедура от Икономически университет – Варна

от доц. д-р Веселина Иванова Атанасова, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас Катедра „Маркетинг и туризъм“

за дисертационния труд на Олга Василевна Белан, докторант в катедра „Икономика и организация на туризма“ към ИУ – Варна на тема „Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“

I.Основание за написване на становището

Заповед № РД-06-43/07.03.2022 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за определяне на Научно жури и решение на факултетния съвет на факултет „Управление“ (Протокол № 31 от 23.02.2022) г.

II.Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на Олга Василевна Белан се състои от общо от 295 страници, от които - увод (9 стр.); изложение в три глави (209 стр.); заключение (5 стр.); списък на използвана литература (10стр.). Основният текст съдържа 47 таблици и 38 фигури. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 122 литературни и информационни източници.

Дисертационният труд на автора е посветен на актуална проблематика в съвременния глобален туризъм, развитието на здравен туризъм в неговите разлини форми на проявление. Изборът на автора относно темата на разработката е много добре мотивиран и логически обоснован

Обект на изследване е община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм, тълкувана в контекста на концепция за развитие на туристическа дестинация въз основа на маркетингов подход.

Предмет на изследване е маркетинговата дейност на община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм.

Научната цел на дисертационния труд кореспондира с посочената от автора необходимост, на основата на концептуален пазарен модел на дестинация за здравни туристически пътувания да се анализира маркетинговата дейност на община Варна в областта на здравния туризъм и да се определят стратегическите насоки за нейното усъвършенстване.

Изключително ясно и точно е дефиниран предметът на научното изследване акцентиран върху развитието на маркетинговата дейност на община Варна като туристическа дестинация за здравен туризъм. В условията на развит конкурентен пазар България има значителен потенциал да развие здравния туризъм с акцент върху

балнеология (Medical SPA) и спа (Wellness SPA). Възможността и необходимостта за специализация в балнеологията и спа туризма определят и актуалността на темата на дисертационния труд.

Научната цел на дисертационния труд е чрез разработката на основата на концептуален пазарен модел на дестинация за здравни туристически пътувания да се анализира маркетинговата дейност на община Варна в областта на здравния туризъм и да се определят стратегическите насоки за нейното усъвършенстване.

За постигането на така формулираната научна цел, докторант Олга Белан си поставя и реализира четири изследователски задачи:

1. Първо, систематизиране на теоретичните аспекти на маркетинга на туристическа дестинация за здравен туризъм.
2. Второ, моделиране на маркетингова система на туристическо място за здравни туристически пътувания и разработване на методология за маркетингов анализ на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище.
3. Трето, анализиране на маркетинговата дейност на община Варна като дестинация за здравен туризъм.
4. Четвърто, очертаване на насоки за усъвършенстване на маркетинговата дейност за развитие на здравния туризъм в община Варна.

В разработката успешно се проверява и доказва тезата, че маркетингът на дестинацията за здравен туризъм е функция на общите координирани, планирани и организирани действия на всички заинтересовани страни в областта при реализиране на туристически пътувания със здравни потребности и мотиви.

Формулираната теза се конкретизира в пет изследователски хипотези.

Използваните научно-изследователски методи съответстват на зададените в дисертацията научно-изследователска цел и задачи. Тяхната съвкупност включва: анализ и синтез; наблюдение; анкетно проучване; сравнителен и SWOT анализ; статистически методи; метод на алтернативните сценарии.

Източниците на информация са първични и вторични. Докторант Белан обстойно е извършил преглед на посочените публикации в областта на изследваната тематика на български и чуждестранни автори, провел е собствени емпирични изследвания.

В структурно отношение съдържанието на дисертацията е логично обвързано, подробно, последователно, със сравнително добре балансирани части, стилът е ясен и разбираем. Дисертационният труд се отличава с ясно изразена авторска позиция, оригиналност и задълбоченост на изводите, с прецизен научен апарат.

Авторският подход на докторанта е съобразен с изискванията на използваниите изследователски методи. Налице е ясно изразена автентичност на изходните данни, последователност и достоверност на изводите и препоръките.

Изследователската логика и структура на дисертацията са правилни и добре представени. При структурирането е спазен традиционния подход при написването на подобен род научни разработки, първо се изясняват теоретичните основи на проблематиката, на второ място се представя методологията на изследването и на трето място, логично се прилага описаната методология към конкретната проблематика и необходимите изводи и препоръки. Докторантът сполучливо демонстрира способности да провежда и анализира самостоятелно научно изследване, да интерпретира резултати, да генерира идеи и предложения.

Дисертационният труд има характер на цялостно, завършено, оригинално и значимо научно изследване по проблема за разработване на маркетингова стратегия за развитие на здравен туризъм в община Варна.

Посочените констатации ми дават възможност да направя следния извод: **дисертационния труд е представен във вид и обем отговарящ на изискванията на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.**

В структурно отношение съдържанието на дисертационния труд е логично построено и добре балансирано, стилът е ясен и разбираем. Докторантът сполучливо е успяла да развие и докаже заложените хипотези в разработката. Като цяло, дисертацията се отличава с ясно изразена авторска позиция, оригиналност и задълбоченост на изводите.

Използваната методика на изследване в дисертационния труд е подчинена на неговите научни цели и конкретни изследователски задачи. В хода на своето научно изследване, докторантът е постигнал оптимално използване и съчетание на абстрактни, научни и практико-приложни методи.

III. Публикации и участия в научни форуми

Докторант Белан е публикувала петнадесет научни публикации, в т.ч. 2 статии и 15 доклада на научни форуми, с което отговаря на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1 и т.1-4 от Правилата за развитие на академичния състав в ИУ – Варна.

IV. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен като е приложена класическата структура за подобен род научни разработки: въведение, основно съдържание на научното изследване в три глави, заключение, библиографска справка и приложения.

В глава първа съдържателно и в детайли се извеждат теоретичните основи за разкриване съдържанието на маркетинга на община турристическа дестинация. Докторантът утвърждава извода, маркетинговото управление на туристическата дестинация е един от основните принципи на стопанисването. За прилагането на маркетинг при управлението на туристическата дестинация е необходимо да се анализира спецификата на курортното производство и да се разработи план за маркетинг на общината.

Втора глава в структурен и логичен аспект е посветена на анализ на маркетингов анализ на здравния туризъм в община Варна. Изведен е обобщението, че климатът в общината и природните условия създават благоприятни възможности за развитие на индустрията, търговията, туризма и комуникациите в региона. Голямо богатство са топлите минерални извори и лечебната кал, благоприятното географско положение и природните дадености, морското крайбрежие, изградената инфраструктура, равнището на заетост и големият икономически и човешки потенциал, които създават реални възможности за развитие на община Варна като дестинация за здравен туризъм.

Трета глава е посветена на маркетинговото планиране на община Варна като дестинация за здравен туризъм. Разгледани са тенденциите в развитието на здравния туризъм. Направени са предложения за създаване на организационни предпоставки за ефективна маркетингова дейност относно здравния туризъм в община Варна в три направления:

1. Анализ на европейския опит в областта на здравния туризъм.
2. Основните нормативни актове, имащи отношение към балнео-, спа и уелнес туризма.
3. Създаване на система за взаимодействие между институциите, съсловните и браншовите организации и местните власти за развитие на здравния туризъм в община Варна.

Предложени са маркетингови стратегии и цели за развитие на здравния туризъм в община Варна. Акцентът е върху четири приоритета:

- ✓ Развитие на продукта на здравния туризъм.
- ✓ Усъвършенстване на ценовата политика на здравния туризъм.
- ✓ Усъвършенстване на дистрибуцията на здравния туризъм.
- ✓ Усъвършенстване на комуникацията на здравния туризъм.

V. Идентифициране и оценяване на научните приноси:

В дисертационния труд „Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна“ се открояват следните научни и научно-приложни приноси:

Научни приноси с теоретико-методологически характер:

- ✓ В теоретико-методологичен план са актуализирани дефинициите на понятията *здравен туризъм*, *лечебен туризъм*, *медицински туризъм*, *спа туризъм*, *уелнес туризъм* и е интерпретирано тяхното съдържание в контекста на съвременната им употреба. Диференцирани са подкатегориите на здравния туризъм.
- ✓ Разработена е методология за изследване на маркетинговата дейност на общинската дестинация за здравен туризъм. Изгoten е инструментариум за изследване на маркетинговата дейност под формата на дълбочинно интервю и на анкетна карта за потребители на дестинация за здравен туризъм на общинско равнище.
- ✓ Направена е оценка на ресурсите за здравен туризъм в община Варна. Оценена е конкурентоспособността на здравния туризъм в общината. Предложени и апробирани са конкретни методики за изследване на комбинираните психографски и социodemографски характеристики на почиващите с цел формиране на профилите на туристите на община Варна като дестинация за здравен туризъм.
- ✓ Предложени са маркетингови цели и стратегии за развитие на здравния туризъм в община Варна и е систематизирана маркетингова програма за развитие на общината като дестинация за здравен туризъм. Разработена е рекламна стратегия за популяризиране на община Варна като дестинация за здравен туризъм.

VI. Констатирано или неконстатирано plagiatство

В дисертационния труд не е констатирано plagiatство

VII. Критични бележки и препоръки:

По отношение на дисертационния труд, основното изложение и аргументирането на авторската теза и аргументацията на изводите нямам критични бележки и препоръки.

VIII. Заключение

Предложената докторска дисертация от Олга Василевна Белан, докторант в катедра „Икономика и организация на туризма“ към ИУ – Варна на тема “Маркетинг на туристическа дестинация за здравен туризъм по примера на община Варна” обогатява значително науката и практиката по отношение възможностите за развитие на здравен туризъм в страната, в частност в община Варна.

В заключение, на основата на положителните страни на дисертационния труд, на научните достижения и личния принос на докторанта, убедено давам своята категорична положителна оценка за нея и предлагам на почитаемото **Научно жури да присъди на докторант Олга Василевана Белан образователната и научна степен “доктор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм”, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“**

28.04.2022 г.
Бургас

Изготвил становището:
доц. д-р Веселина Атанасова

